

Почина Любен Гоцев – една от ключовите фигури на задкулисието ДС

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 08 Октомври 2020 18:26

През изминалата нощ е починал о. р. ген. Любен Гоцев – бивш високопоставен кадър на Държавна сигурност, считан за една от ключовите фигури на задкулисието ДС, създадо свои паралелни структури за власт и зависимости от самото начало на прехода от тоталитарен комунистически режим към демокрация.

Новината за кончината му съобщиха негови близки в социалните мрежи. През март тази година Гоцев отбеляза своята 90-годишнина.

Произход и образование

Той е роден през 1930 г. в София в бедно занаятчийско семейство. Родителите му не са свързани с БКП.

Самият Любен Гоцев става член на РМС непосредствено след 9 септември 1944 г., когато е едва 14-годишен и е ученик в 7-ма мъжка гимназия в София. През 1946 г. се прехвърля в строителния техникум „Христо Ботев“, който завършва през 1948 г.

Почина Любен Гоцев – една от ключовите фигури на задкулисието ДС

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 08 Октомври 2020 18:26

След завършване на средното си образование постъпва на работа в Дирекцията на трамваите и осветлението като чертожник. Там работи до средата на 1949 г. По това време е председател на ДСНМ в „Модерно предградие“ и взема участие в бригадирското движение.

Изтеглен в комсомола

През юли 1949 г. е изтеглен на работа в Районния комитет на ДСНМ – Димитровски район, където завежда отдел „Средношколска младеж“. Там работи до септември 1950 г., след което отива войник в Школата за запасни офицери.

Младши лейтенант във Вътрешни войски

Произведен е в звание младши лейтенант още докато е войник, а след като изкарва службата си в армията е изпратен в поделение на Вътрешни войски. По това време е приет за член на БКП (1952).

От Вътрешните войски се уволнява през декември 1953 г. по собствено желание.

На платена работа в БКП

След напускането на Вътрешни войски Гоцев постъпва на работа в Димитровски районен комитет на БКП. Първоначално е технически секретар, а след това става политически помощник на I-я секретар на районния партиен комитет. След това е инструктор по училищата.

Следване в СССР

През 1955 г., когато е 25-годишен, по предложение на Районния комитет на БКП е изпратен да следва в СССР. Там постъпва в Московския държавен институт по международни отношения. Като студент е групов отговорник в партийната организация на българските студенти в института, а през 1956-1958 г. е член на партийното бюро.

Въпреки че обучението е 6-годишно по молба на Гоцев му е разрешено да завърши за 5 години. През 1959 г. е изпратен за два месеца на практика в българското посолство в Лондон. През 1960 г. завършва висшето си образование със специалност „Западни страни“.

В разузнаването на ДС

За кратко постъпва в Министерството на външните работи, откъдето подава молба да бъде назначен на работа в МВР. След съответното проучване през юни 1961 г. е назначен за щатен служител в Първо управление на ДС (разузнаването). Тогава той е 31-годишен.

В школата на КГБ

През ноември 1961 г. е изпратен на едногодишна разузнавателна школа на КГБ в СССР. В една от атестациите му Първо управление на ДС е посочено, че той я е завършил с отличие. В документа, издаден от КГБ за обучението на Гоцев, обаче се отбелязват някои слабости, които той е допуснал по време на практически контролни занятия като „явка с непознат агент“, „среща с агент“, „моментално приемане на материал от агент“ и др.

След завръщането си от школата в Съветския съюз работи като оперативен работник в центъра.

За това че е още се е водил на работа в МВНР в този период се стига до комична ситуация, описана от самия Гоцев до преките си ръководители в разузнаването. При едно от посещенията му в МВНР работи след продължително отсъствие той бил посрещнат от служителката на портала с думите: „Къде се губиш, момче?“ И му казала, че с него има проблем, тъй като не знаела какво да отговори на служители, които го търсили. Затова се принудила да отговаря да го търсят в МВР-то, където е назначен на много секретна работа, което на практика е било вярно. Това е и първото разконспириране на Гоцев като служител на МВР-ДС в неговата кариера.

На задгранична работа в САЩ

През 1963 г. е изпратен на задгранична работа в към постоянното представителство на НРБ при ООН в Ню Йорк, САЩ под дипломатическо прикритие. През 1967 г. е повишен в зам.-началник на отделение.

През май 1968 г. е отзован от Ню Йорк с мотива „изхождайки от продължителното му пребиваване“. По това време той е с чин капитан и заема длъжността 2-ри секретар.

От началото на 1969 г. е началник на отдел 03 „Западни страни“ в Първо управление, което през същата година прераства в Първо главно управление (ПГУ).

Резидент в САЩ, но без вербовки

От 1971 г. отново е изпратен на задгранична работа в САЩ под дипломатическо прикритие като 1-ви секретар в постоянното представителство на НРБ при ООН в Ню Йорк. Там той изпълнява длъжността резидент на ПГУ.

В атестациите в този период, които са положителни, обаче се подчертава, че „няма

вербовки”. През 1973 г. е повишен по линия на МВНР в ранг съветник.

Разконспириран пред САЩ, че е разузнавач

От един от документите му в личното кадрово дело става ясно, че през януари 1974 г. в ПГУ са получили, че Гоцев е разконспириран като разузнавач.

„В резултат на реализирането от органите на МВР на българския гражданин Шпетер като агент на американското разузнаване е изяснено, че същият е разкрил пред службите на противника оперативния работник Любен Гоцев като резидент на нашето разузнаване там”, е посочено в документа.

По тази причина е предложено той да „преустанови активната си разузнавателна дейност в САЩ и ръководството на резидентурата да се поеме от друг оперативен работник”.

Става въпрос за родения през 1921 г. в София български гражданин от еврейски произход Хенрих Шпетер и член на БКП от 1945 г. От 1960 до 1966 г. той работил в Института по икономика към БАН. През май 1966 г. е назначен в ООН –в Центъра за индустриално развитие в Ню Йорк, а по-късно- в Организацията за индустриално развитие ЮНИДО във Виена.

В края на 1973 г. ДС го арестува на излизане от НРБ на път за Виена, като твърди, че открива в него секретни документи, макар ранга му на служител да не му позволява достъп до материали, представляващи държавна тайна. ДС го изолира и по време на следствието го принуждава да направи самопризнания, че е агент на американското разузнаване.

Осъден е на смърт чрез разстрел, присъда, която през август 1974 г. е потвърдена от Върховния съд на НРБ. Малко след това обаче той е разменен за разузнавач в Западен Берлин, а Израел също прави постъпки да го спаси и му дава гражданство.

В личното кадрово дело на Любен Гоцев няма повече документи по този случай, но през 1974 г. той е назначен на нова висока и ръководна длъжност – зам.-началник на ПГУ със звание подполковник.

Под дипломатическо прикритие в МВнР

През 1977 г. Гоцев е назначен за началник на „Четвърти“ отдел (Западни страни, САЩ и Канада) в МВнР, като запазва поста си зам.-началник на ПГУ. Новата му позиция дава пряк достъп до посланици и дипломати на страни, срещу които ПГУ води активна разузнавателна дейност, като това е основният аргумент за търсенето на подобно дипломатическо прикритие.

Уволнен поради издигане в дипломатическата кариера

На тези постове Гоцев остава до 1983 г., когато е уволнен от МВР-ДС с мотива „поради преминаване на отговорна работа в граждански ведомства и невъзможност да бъде използван като оперативен работник“. Награден е с пистолет АР. Кариерата си продължава в МВнР, като зам.-министър на външните работи, пост на който го заварва 10 ноември 1989 г.

Първи зам.-министър в МВР при съкращението

и трансформирането на Държавна сигурност

С указ от 27 декември 1989 г. на председателя на Държавния съвет и нов генерален секретар на БКП Петър Младенов Любен Гоцев е назначен за първи зам.-министър на вътрешните работи, където новото ръководство на Политбюро на ЦК на БКП изпраща

Почина Любен Гоцев – една от ключовите фигури на задкулисието ДС

Написано от Христо Христов
Четвъртък, 08 Октомври 2020 18:26

като министър дългогодишният началник на Генералния щаб на БКП и зам.-министър на отбраната ген. Атанас Семерджиев.

Те трябва да извършат най-мащабното съкращение на МВР и да осъществят трансформацията на Държавна сигурност, която да остане под контрола на БКП

Любен Гоцев е един от двамата вносители от ръководството на МВР на съкращенията в системата, завоалирани под заглавието „Съображения за подготовката и провеждането на неотложни мероприятия на МВР в съответствие с изискванията за обновление на обществото и за връзките на МВР с Народното събрание и обществеността“. Те са разгледани на 10 януари 1990 г., а срещу тях се обявява почти всички генерали, назначени по времето на Тодор Живков.

Фигурата, която има решаваща намеса в убеждаването на генералите, е именно Любен Гоцев. На заседанието на Колегиума на министерството той изрича стратегическите три цели, на които следва да се извършат съкращенията в МВР:

1. Да не създадат условия за разцепване на партията.
2. Да се спечелят предстоящи избори от БКП с 50+1 процента.
3. След половин година на власт отново да е БКП (преименувана през април 1990 г. в БКП, бел. а.).

Решението за съкращение на щата на МВР е взето, а Държавна сигурност е трансформирана в т. нар. нови специални служби, в които са преназначени най-важните кадрови служители на ДС.

С указ на председателя на Държавния съвет Петър Младенов на 30 януари 1990 г. Гоцев е произведен в звание генерал-майор.

По времето, когато Гоцев е първи зам.-министър на вътрешните работи в МВР-ДС започва тайната операция за прочистването и унищожаването на досиетата, утвърдено от министъра на вътрешните работи ген. Атанас Семерджиев.

Начело на предизборния щаб на БСП

Любен Гоцев не се задържа дълго време в МВР. След като трансформацията на ДС е извършена той е определен в началото на април 1990 г. от Висшия партийен съвет на БСП, на който е член, за ръководител на предизборния център (щаб) на преименуваната комунистическа партия.

В качеството си на ръководител на предизборния щаб на БСП преди изборите Гоцев заявява в интервю пред партийния в. „Дума“ следното:

„Никога не може да се постигне жадувана демокрация, когато едни си присвояват правото да я творят, а в същото време отнемат свободата и правото и на други да се борят и участват в нея. В такъв случай се ражда не демокрация, а тоталитаризъм. От това се страхувам не само аз. Страхува се целият ни народ. Вече се говори за „син“ тоталитаризъм... Но аз вярвам в нашата [на БСП] пълна победа.”

Прогнозата, направена от Гоцев през януари 1990 г., се сбъдва. Половин година по-късно целите, поставени от Гоцев са постигнати. БКП/БСП печели първите свободни избори през юни 1990 г. и запазва властта си до края на годината.

В 7-то Велико Народно събрание

На тези избори той е избран за народен представител от БСП в 23-МИР Стара Загора. Определен е за председател на Комисията по национална сигурност. Друго назначение обаче прекъсва макар и за кратко парламентарната му дейност.

Министър на външните работи при втория кабинет на Луканов

След изборите БСП съставя ново правителство отново начело с Андрей Луканов и през септември 1990 г. Любен Гоцев е назначен в него за министър на външните работи.

В това си качество не прави нищо по искането на британската дипломация за изясняване на случая с убийството на писателя Георги Марков от Държавна сигурност в Лондон през 1978 г. В същото време се интересува за първата визита на български следователи в Скотланд ярд същата година. Още като първи зам.-министър на вътрешните работи Гоцев отказва сътрудничество при първата визита на британски високопоставен дипломат Уилям Уолдгрейв по случая Марков през март 1990 г.

Кабинетът на БСП обаче не удържа властта и през ноември същата година Луканов подава оставка, след като очертанятията на тежката икономическа криза, която завещава управлението на БКП придобива все по-видими размери, а управлението е блокирано от национална стачка.

Посланик в Хага

Към края на 7-то Велико Народно събрание през 1991 г. Гоцев е назначен (март 1991 г.) за посланик в Хага, Нидерландия, при кабинета Попов. Този пост запазва до края на януари 1992 г., когато е сменен при кабинета на СДС начело с Филип Димитров.

В частния бизнес и „Източноевропейска петролна компания”

В следващите години Любен Гоцев навлиза в частния бизнес, като съдружник в множество фирми. Известно време работи и в „Източноевропейска петролна компания”, основана през 1993 г., със седалище хотел „Орбита” в София, което през първата половина на 90-те години е свърталище на проходащи мутри и борчески персони, които по-късно създават групировката СИК. Оттам е познанството на Гоцев с един от лидерите на СИК Младен Михайлев – Маджо.

По време на югоембаргото „Източноевропейска петролна компания” активно търгува с петрол – купува нефт от Ирак, преработва го в рафинерията в Констанца (Румъния), откъдето го изнася в Македония, след това – в Сърбия. Фирмата внася и захар, като тегли кредити от много банки, като впоследствие се оказва сред основните кредитни милионери с дългове към ОББ, Първа частна банка, Хебросбанк и банка „Юнион”.

Самият Гоцев в едно от интервютата обяснява тези този престой там така с думите, че си казвал „здравей-здрасти” с момчетата там и бил поканен там, където установил, че всичките са били бивши служители на ДС. Той помагал с връзки и с възможности и работил малко повече от година, след което си тръгнал.

В генералското движение в БСП

През 1996 г. в разгара на краха на управлението на БСП с еднопартийния кабинет на Виденов в социалистическата партия се оформя Движение за единство и развитие на БСП, което става известно като „генералското движение”, в което влизат различни представители от бившата Държавна сигурност, свързани с „Позитано” 20.

Сред учредителите му е и о. р. ген. Гоцев, който по-късно мнозина ще определят като една от ключовите фигури на прехода, които са го дирижирали зад кулисите си чрез паралелната си власт.

В банка „Свети Никола”

Любен Гоцев присъства и в създадената през декември 1994 г. Международна ортодоксална банка (МОБ) „Св. Никола”, която обединява и ключови кадрови офицери от бившето Първо главно управление на ДС (ПГУ, разузнаването). Гоцев е член на Надзорния съвет от февруари 1997 г. до април 1998 г.

МОБ „Св. Никола“ е създадена в края на 1994 г. с капитал от 465 млн. лв. и от малко над 200 акционери. Най-големият акционер е Руската патриаршия с квота от 150 млн. лв. След нея е Българската православна църква, представена от епархиите и манастирите си, с 58,2 млн. лв. Арменската апостолическа църква е с 26 млн. лв., а гръцки делови кръгове са записали 40 млн. лв. на квотата на Гръцката патриаршия.

При създаването е огласено, че процент от средствата ще бъдат отделени в специален фонд за подпомагане на Българската православна църква. През 1998 г. акционерите на МОБ „Св. Никола“ влизат в остър конфликт, който налага дори назначаването на квестори от БНБ. Впоследствие борбата за власт в банката е спечелена от Митко Събев и групата фирми около „Юкос петролеум“, които я преименуват в „Нефтинвестбанк“. Губещата страна в спора начело с бившия шеф и щатен служител на ПГУ Цветан Начев води години наред съдебни дела за собствеността върху банката.

През 2002 г. „Нефтинвестбанк“ е преименувана в Търговска банка „Инвестбанк“ АД, в която свързаната с банкерката Петя Славова „Феста Холдинг“ АД е най-големият акционер с 49,50 процента. Самата Петя Славова държи 14, 56 процента и е председател на Надзорния съвет на трезора. В интервюта Гоцев потвърждава, че е имал общ бизнес със Събев и Славова.

Мишена за убийство

През 2005 г., в началото на управлението на тройната коалиция (БСП, НДСВ и ДПС), чието създаване Гоцев подкрепя в свои интервюта, името на бившия зам.-началник на ПГУ влиза в новините като една от мишените на групата на Маргините (братята Красимир и Николай Маринови, лидери на групировката СИК, бел. ред.) заедно с подсъдимия за пране на пари и контрабандист на цигари Иван Тодоров – Доктора и близкият до варненската групировка ТИМ бизнесмен Никола Дамянов.

Обвинението срещу тях е, че подготвили убийствата на Гоцев, Тодоров и Дамянов с мотива, че имат конкурентни бизнес интереси. Въпреки арестите и проведеното разследване през февруари 2012 г. Върховният касационен съд оправдава братя Маринови, като дава осъдителни присъди на трима от групата за сформирването на организирана престъпна група за мокри поръчки и че са се снабдили с оръжие и боеприпаси и лек автомобил, а целта им е била да убият Гоцев и Дамянов. По време на

съдебния процес самият Гоцев, че не знае причината поради, която е поръчан да бъде убит.

Кръгът „Монтерей”

Любен Гоцев е едно от основните лица, които през годините на прехода участва в седмични срещи (всеки, понеделник, а впоследствие вторник) в столичния ресторант „Монтерей”, откъдето произлиза и името на кръга. В него освен Гоцев участват други участници в политиката от първите години след 10 ноември 1989 г., сред които предимно дипломати и служители в ДС, а също така и висши представители на съвременните специални служби.

Самият Гоцев твърди, че участниците обикновено са между 20 и 30 души, а понякога достигат и 40, като основният инициатор на срещите е Виктор Вълков, политик от казионния БЗНС в началото на прехода и вицепремиер и министър на външните работи в правителството на Димитър Попов, който едва през 2014 г. беше разкрит като агент на Държавна сигурност, тъй като досието му е било унищожено с разпореждане на зам.-министър на вътрешните работи още през 1990 г.